

Nejznámější fotografie?

Zpracování digitální fotografie

Martin Fischer

fischma2@fel.cvut.cz

24. května 2021

V dnešní době je velmi oblíbené sestavovat různé žebříčky popularity a hledat věci, které jsou „nej“. Tento trend se nevyhýbá ani oblasti fotografování. Za nejstarší fotografii byl dlouho považován „*Pohled z okna*“ z roku 1826, až nedávno se ukázalo, že se pravděpodobně jedná o druhou nejstarší fotografii. Tu první pořídil o rok dříve také Nicéphore Niépce a zachytil na ní chlapce, který vede koně do stáje. S nejdražší fotografií to také není tak jednoduché. V roce 2014 prodal fotograf Peter Lik svou fotografii „*Phantom*“ za údajnou cenu 6,5 milionu dolarů, nejednalo se však o nákup přes aukční síň a ani kupec není veřejně znám. Proto je často za nejdražší považována fotografie „*Rhein II*“, kterou Andreas Gursky pořídil v roce 1999 a jež byla v roce 2011 prodána za 4,3 miliony dolarů.

Vyhodnotit nejdražší či nejstarší fotografii by díky přesným údajům nemělo být náročné. I když druhý příklad ukazuje, že i zde to může být problém. Pokusím se zamyslet nad výběrem nejznámější fotografie co do počtu vidění, avšak kvůli nemožnosti nalezení přesných údajů půjde spíše o polemiku.

Při prvním zamyšlení, jak vybrat nejznámější fotografii, lze usoudit, že by tato fotografie měla pojednávat o nějaké velké, světově známé události, protože takovou fotografii přece musí znát každý. Mezi takové lze například zařadit fotografii „*Tank man*“ od Jeffa Widenera, zobrazující muže stojícího před tanky na Náměstí nebeského klidu. Tato fotografie je připomínkou čínského masakru na jmenovaném náměstí z roku 1989 při demonstracích požadujících demokratizaci tamní společnosti. Dále nás možná napadne novější fotografie „*9/11*“ od Lyle Owerka, zachycující teroristický útok na budovy Světového obchodního centra. Tento čin, při němž zahynulo 2996 osob, zásadně ovlivnil vývoj v následujících letech nejen v USA, ale po celém světě. Při hledání lze jít i dále do historie, konkrétně do roku 1945, kdy vzniká fotografie „*V-J Day in Times Square*“ od Alfreda Eisenstaedta, oslavující konec druhé světové války. Fotograf zde zachytil námořníka amerického námořnictva líbajícího dívku v bílých šatech během oslav vítězství nad Japonskem. Všechny tyto fotografie zachycují důležité momenty z dějin lidstva a pravděpodobně je zná velká část populace, ovšem málokdo tyto fotografie vídá častěji. Nejčastěji se pro připomenutí daných událostí objevily a znovu objevují v novinách a člancích, než v podobě obrazu v domácnostech.

Naše hledání tedy zkusíme zaměřit jiným směrem. A to směrem ještě více estetických fotografií, takových, které byly již mnohokrát reprodukovány a lze je vídat častěji. Může jít například o velmi ikonickou fotografii Marilyn Monroe, stojící nad výdechem z metra v bílých šatech. Tato scéna vznikla při natáčení filmu „*The Seven Year Itch*“ (v češtině *Slaměný vdovec*)

a scéna, stejně jako fotografie, byla už mnohokrát nabodována, či parodována v jiných filmech a fotografiích. Další podobnou fotkou, která byla již mnohokrát parodována, ale zároveň ji lze často vidět i v domácnostech, je fotografie „*Lunch Atop a Skyscraper*“ od neznámého autora. Na této fotografii je zachyceno 11 mužů během přestávky na oběd sedících na traverze v 69. patře při stavbě Newyorského Rockefellerova centra. Ikoničnost této fotografie zajišťuje její spojení hravosti a klidu s nebezpečím a strachem z výšky. Jedná se o jednu z nejvíce reprodukováných černobílých fotografií. Bohužel ani to nestačí na to, aby bylo možné tuto fotografii umístit na pomyslný vrchol.

Pro nalezení nejvíce reprodukované fotografie, kterou značná část vyspělého světa vídala téměř každý den, se musíme vrátit zpět do roku 1996. V lednu toho roku americký fotograf Charles O'Rear projížděl Kalifornskou krajinou severně od San Francisca, když ho zaujala krásně zelená tráva na protějším kopci. Bylo zrovna po bouřce, což je jedinečná příležitost pro pořízení pěkné krajinky. Ve své zrcadlovce má film Fuji Velvia, který zvýrazňuje především modrou a zelenou barvu. Protože se krajina rychle mění, zastavuje auto a pořizuje zhruba čtyři snímky. Jeden z nich později pojmenuje „*Bliss*“ a stane se fotografií s největším počtem zhlédnutí. Fotograf tou dobou pracuje na knize o vinné révě a tato fotografie vzniká právě pro tuto publikaci. Protože nakonec ale usoudí, že pro účel knihy se nehodí, nahraje ji alespoň do online fotobanky, kdyby měl o fotku zájem někdo jiný, a téměř na ni zapomene. O 4 roky později firma Microsoft hledá fotografii pro nadcházející systém Windows XP a volba padne právě na snímek „*Bliss*“, který se tak stává výchozí tapetou pro systém, který byl mezi lety 2002 a 2014 nainstalován přibližně do miliardy počítačů po celém světě. Stejného počtu dosáhne i počet kopií zmiňované fotografie. Celkový počet zhlédnutí této fotografie není možné spočítat, ale ani odhadnout. Pravděpodobně půjde o číslo s mnoha řády navíc.

Za vítěze ankety o nejznámější fotografii lze tedy, s trochou nadsázky, označit právě firmu Microsoft. A přesto, že jméno autora či fotografie zná dnes málokdo, tuto fotografii pozná pravděpodobně každý dospělý.

Protože se však systém Windows XP již delší dobu nevyužívá a generace, které dnes dospívají, již tento systém a možná ani ikonickou fotografii neznají, je dobré si na závěr položit otázku: „Jaká fotografie převezme štafetu té nejznámější?“